

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

110. številka.

Maribor, dne 28. septembra 1928.

Letnik XV.

Reško vprašanje pred parlamentom.

Na parlamentarni seji v sredo je bil na dnevnem redu odgovor vlade na interpelacijo glede Reke. Interpelacijo je vložil poslanec Ljuba Davidovič in za njo je stala cela opozicija, ker se je v demokratskem klubu srečno končala debata, ali se sme Davidovič razgovarjati z dr. Korošcem o opozicijski taktiki ali ne. Davidovič je zmagal, Pribečevićeva struja je podlegla. Vse tribune so bile prenapolnjene, v diplomatskih ložah so bili vsi poslaniški ter celokupno oboje italijanskega poslaništva, zanimanje za vladni odgovor in za debato je bilo velikansko.

Interpelacijo je utemeljeval dem. poslanec dr. Grigogono, ki je kritiziral delo vlade in njeno pasivnost v reškem vprašanju ter vprašal, zakaj vlada ni dala registrirati tudi anekse rapalske pogodbe, osobito Sforzino pismo. Povdarjal je, da proti takemu načinu vladne zunanje politike ni le vsa opozicija, temveč tudi en del vladne večine.

Na interpelacijo odgovarja namestnik zunanjega ministra dr. Perić ter izjavlja v imenu vlade, da je registracija rapalske pogodbe pri Društvu narodov pokazala vladni pot, po kateri je treba hoditi. Naša vlada je pokazala pripravljenost, da nadaljuje pogajanja. Arbitražna predsednika švicarske republike se ni zahtevala takoj, tudi ne posredovanje Društva narodov. To pa ne znači, da se je naša vlada odrekla pogodbi. Mi smatramo za oportuno, da poskusimo vsa mirna sredstva, ki so nam na razpolago in da še le tedaj, ko se pokaže sporazum kot nemogoč, v kar pa naša vlada ne veruje, podvzamemo pota, ki nam jih kaže rapalska pogodba. Naša vlada se je odzvala pozivu italijanske vlade za nova pogajanja, da se reši reško vprašanje. Vlada hodi po potih, kakor to zahtevajo interesi države in naroda.

Ta vladni odgovor in izjavo so spremljali protestni mediki opozicije in hrup se je šele poleg, ko je vstal Ljuba Davidovič, ki je konstatiral, da zastopnik zunanjega ministra ni povedal ničesar in da njegov odgovor ni nobeden odgovor. Danes v tem vprašanju niso demokrati sami, marveč tudi SLS, Jugoslovanska muslimanska organizacija in zemljoradniki, med tem ko so na strani vlade samo Nemci in Džemijet. Gospod Davidovič je povdaril, da je italijanski ministrski predsednik prisilil vlado, da poda to izjavo. Naša zunanja politika je vedno prekasna. Vsi nastopi Italije kažejo, da gre ona samo za osvajanjem. Govornik je kritiziral delo vlade in zaostalost gospoda Pašiča, ki nikakor ni več aktuelen.

Pri popoldanskem nadaljevanju se je prvi govoril poslanec Jugoslovanskega kluba gospod dr. Hohnjec, ki je najprej ostro kritiziral samovoljno in tajno vladno zunanjo politiko, orisal ekspanzije italijanskega fašizma po geslu: Nikdar siti! — ter prešel končno na postopanje gospoda Pašiča in njegovo pismo Mussoliniju, čigar vsebina je neznana. Zdi se, da je Pašič verjel Italijanom in da namerava z lepimi razgovori rešiti to vprašanje. Dr. Hohnjec vpraša: Na kateri podlagi namerava to rešiti? Italijani so postavili podlago, da mi ne zgubimo samo Reke, marveč tudi Baroš. Vedno je manjkalo v naši politiki cilja, pravice in doslednosti. Vprašanje Reke spada pred mednarodni forum. Naša osamljenost v tem trenutku jasno kaže, da je treba obžalovati, da nimamo stikov z Rusijo, niti Balkanske zveze. — Žalibog, da tudi centralizem, katerega ne odobravajo niti Hrvati niti Slovenci, slabi moč države. Govornik zahteva, da se izvrši rapalska pogodba in da se nam obranijo vsaj mirnice, priznane po mednarodnih pogodbah.

Govor je cela opozicija spremljala z burnim odobravanjem, radikalni so protestirali in kakor že parkrat — se je naenkrat dvignil sam Pašič, da odgovarja. Povedal ni absolutno ničesar, kar se ne bi bilo znano iz časopisov in v celo zadevo ni prinesel nobene svetlobe, pač pa je po svoji stari navadi to in ono zmedeno zavračal na te in one. Polemiziral je s predgovornikom, ter trdil, da ni res, da bi se vlada ne brigala za Slovence. Mi smo za Slovenijo storili toliko, kolikor za naše kraje, je dejal, opozicija je pa vprašala: Ali Slovenija ni naša? — Končno je hotel s frazami prikriti neuspehe ter je celo dosegel aplavz od svoje večine v trenutku, ko je rekel: «Kdor hoče vojno, pa naj se javi!» — Ploskajočim radikalom je odgovarjala opozicija: «Ali zato pokskate, ker on je naprej odobrava, da se zadeva Reke reši, kakor drugi hočejo? — Žalostna taka politika».

Ko je za Pašičem govoril zemljoradnik dr. Jovanovič je naenkrat vstopil v dvorano dr. Ninčič. Opozicija ga je sprejela s klici: «Evo ga, Ninčič nam pri naša Reko!» —

Po treh govornikih: socijalistu Divacu, demokratu dr. Šumenkoviču, muslimanu Baliču je prišel do besede zunanji minister dr. Ninčič, ki je napravil s svojim govorom zelo slab utis. Začel je namreč govoriti takole:

«Da vam po pravici povem, sem se pomišljal, ali naj vam govorim, ker ako primerjate druge parlamente, vidite, da se pri nas največ govori in poroča.» (Pri opoziciji nastane velik hrup in smeh. Čujejo se vzkliki: «Zakaj ta parodija! To je labudova pesem ministra! Odgovorni državniki morajo gledati v bodočnost. Opozicija lahko vse govori, vlada pa ne! Demokrat Kujundžić: «To je govor za goske...».) Dr. Ninčič nadaljuje: Nihče od vas ne pove, v čem obstoji za vlado neugodnost. (Opozicija kliče: V vašem neznanju!) Dr. Ninčič: Hočem vam govoriti o prošlosti radikalne stranke. Zato nastane velik hrup in vzkliki: «Radikalno stranko lahko pošljete v muzej! Govorite nam o Reki!» Hrup se nadaljuje, radikalni poslanci molčijo, ministri se smejijo.) Vidi se, kako predsednik Jovanovič namiguje dr. Ninčiču naj skrajša govor! Ninčič končuje: «V San Remo Pašič ni šel, ker je bil bolan, drugi delegati pa niso šli, dasiravno so imeli naročilo. V Rapallo nisem šel, ker sem kot radikalec najprej vprašal Pašiča ali naj grem. On mi je odgovoril, ni treba da greš! Kar se bo tam izvršilo je grdo, toda ti nisi kriv, nego drugi. (Burni klici: «Torej vaš osebnostni ugled vam je bil več kakor interes države!») V velikem hrupu zaključuje dr. Ninčič z besedami: «Rapalska pogodba obstoji in je dolžnost obeh vlad, da se izvrši. Vrh tega mora biti politika vlade, da obdrži dobre odnose z vsemi.» — (Ironični klici, molk v vladni večini).

Govoril je še demokrat dr. Budisavljevič in potem je predložila opozicija sledeči predlog:

Narodna skupščina konstatira: 1. Kraljevska vlada ni v Jadranskem vprašanju vodila politike niti s potreb nim poznavanjem stvarnih razmer in je pokazala popolno nesposobnost vseh svojih činiteljev. 2. Vlada je posebno v reškem vprašanju opustila vse, kar bi bilo treba storiti, da se obvaruje svoboda in neodvisnost države Reke, glede katere sta se i naša država i kraljevina Italija slovesno obvezali, z rapalsko pogodbo, da jo bosta «večno spoštovali». 3. Enostransko postopanje kraljevine Italije znači dejansko kršitev rapalske pogodbe. Vsled tega zahteva opozicija, da se takoj napravijo koraki, do katerih nam daje pravico rapalska pogodba in pakt o Društvu narodov v cilju, da se ustvari status quo ante in da komisijska reši reško vprašanje v duhu rapalske pogodbe. Izjavlja nezaupnico vladi in predlaga, da se pride na dnevni red.

Ko so glasovali za prehod na dnevni red z vstajanjem, ni bilo jasno videti, kdo ima večino, predsednik je radi tega o predlogu opozicije odredil poimensko glasovanje, da so med tem časom mogli spraviti v skupščino vladne poslanca, ki so se razgubili po kavarnah. Izid glasovanja: 113 za vlado, 92 proti. Z radikali so glasovali Nemci in Džemijet ter dva uskoka iz Radičeve stranke. Taka «zmaga» jasno kaže, da vlada nima več moralne avtoritete za reševanje reškega vprašanja in za celo zunanjo politiko.

Politični položaj.

Neverjeten zakonski predlog. Vlada je hotela predložiti narodni skupščini sledeči zakonski načrt: «V območju Subotice, Sombora, Vršca in v okrajih Darda, Batina, Sombor, Senta, Velika Kikinda, Bečkerek in Vršac se prodaja nepremičnega imetja v zemljiških knjigah ne sme provesti brez posebnega dovoljenja ministra za agrarno reformo. V teh okrajih ima država prodajno pravico vseh nepremičnin in to pravico država lahko prenese tudi na privatne osebe.» — Z drugimi besedami: Vsa privatna posestva v Vojvodini so do nadaljnjega proglašena za državno last in sedanje lastnike država lahko požene po svetu, kadar se ji zljubi. — To bi bilo v prvi vrsti naperjeno proti Madžarom, potem bi se pa seveda izvajalo tudi proti vsem drugim, ki ne bi bili po volji radikalne vlade. Predsednik nemškega kluba dr. Krafft, ki je doslej mirno delal politični kuluk vladi, se je še pravočasno spomnil, da bi taki roparski načrti udušili tudi Nemce, in začel je protestirati. Ker sta manjkala zastopnika Džemijeta, je vlada svoj predlog za enkrat umaknila. Gotovo bo svoj poskus še ponovila, ker si je že tolikokrat dala najslabše spričevalo o pravnem čutu, ki preveva našo sedanjo zakonodajo.

Radikali in francoski senator Béranger. Povodom obiska francoskega senatorja Bérangerja v Beogradu, dokazuje beograjska «Pravda», da so radikali silno pazili, da ne bi francoski gost prišel v stik še s kakimi drugimi politikami. Vedno so ga imeli v svoji sredini in kako dobro so ga stražili, kaže naslednji slučaj: «Pravda» je bila namreč poslala svojega dopisnika, da dobi od francoskega senatorja nekatere informacije. Dopisnik se je podal k finančnemu ministrstvu in tu čakal na senatorja. Šef finančnega kabineta radikal Stojanovič je pa to opazil in je «Pravdinega» poročevalca hitro zavlekel z raznimi pretvezami v neko drugo sobo in se potem izgubil. Ko je hotel novinar zopet nazaj, da pričakovanega senatorja ne zamudi, mu je zastavil pot

neki žandar, ki ga ni pustil poprej ven, dokler ni senator zapustil ministrstva. To se je zgodilo gotovo po nalogu finančnega ministra, ki ni hotel, da bi listi kaj izvedeli o namenu francoskega obiska.

Vojni minister. Vprašanje novega vojnega ministra je postalo zopet aktuлно. Dosedanji minister general Pešič misli podati ostavko in po nekaterih beograjskih listih se zopet dela propaganda za kandidaturu znanega generala Zečevića. Listi, ki stojijo blizu demokratske stranke, pa naglašajo, da bi bil za vojnega ministra najpripravlnejši general Tucakovič, ki je sedaj komandant armijske oblasti v Zagrebu. Iz tega je razvidno, da se vodijo za vojno-ministrsko mesto hudi boji v oficirskih in pa v političnih krogih ali z drugimi besedami povedano: med belo in črno roko in pa med radikali in demokratsko stranko.

Muslimanski desničarji. V zadnjem času pridno prihajajo v Beograd razni vladni muslimani. Pred kratkim so bili pri Pašiču Maglajlić, Vilović in Korkut. — Obiskali so tudi razna druga ministrstva. Ti obiski so političnega značaja in je gotovo, da se voditelji popolnoma propadle muslimanske stranke posvetujejo s predstavniki režima, na kak način bi se dalo zopet priti do politične veljave v Bosni. Izgleda, da prosijo Pašiča in ministre za posebne koncesije, s katerimi bi se dalo zopet privabiti bosansko ljudstvo v smer režimu naklonjene politike. Ker pa Džemijet, ki predstavlja vsaj neko politično moč ter vlado podpira, zastoni čaka na izpolnitev danih obljub, zato bo gotovo tudi pot bosansko vladnih muslimanov brez vsakega uspeha.

Zadeva Reis-el-ulema Čauševića pred skupščino. Jugoslov. muslimanski klub je vložil interpelacijo radi prepovedi obiska verskega poglavarja bosanskih muslimanov Reis-el-ulema Čauševića pri novem kalifu v Carigradu. Na interpelacijo je odgovarjal minister ver dr. Janjić ter naglašal, da je zadostovala deputacija, ka tero je vlada sama poslala v Carigrad. To deputacijo je bila vlada sestavila iz svojih ljudi po južni Srbiji, in kakor je že interpelacija naglašala, da je to izzivanje bosanskih muslimanov, tako je klub zavrnil tudi ministrov odgovor. V debato so posegli takoj radikali ter začeli vpiti nad bosanskimi poslanci: Idite v Stambul, preselite se v Azijo! — Temu je sledil velik krik in prepir. Predsednik je zastoni zvonil in miril, šele pri prihodnji točki dnevnega reda je nastopil zopet mir.

Parlamentarno delovanje je pri nas ena velika ničla. Vlada stori to, kar ona hoče in v vladi sami pa je ožja družba radikalne gospode, ki se zbira krog Pašiča in izvršuje sveto voljo g. Nikole.

Po svetu.

KAPITULACIJA NEMČIJE.

Borba med Nemčijo in Francijo se bliža koncu. — Nekrvava vojska, ki pa je bila mnogo usodnejša za Nemčijo, kakor štiri letna krvava svetovna vojna, bo končana v najkrajšem času s popolnim triumfom Francija. Ta zmaga je za Francijo mnogo pomembnejša, kakor ona, ki je bila zaključena z mirom v Versaillesu. V Versaillesu je bila strla nemška militaristična monarhija, danes pa leži v prahu nekdanji tako mogočni in samozavestni nemški narod pred enim samim nasprotnikom. Francija je dosegla zopet svoj dolgotrajni cilj, da je postala prva kontinentalna sila v Evropi.

Nemčija, ki je bila povsod znana kot zemlja reda, dela, discipline in blagostanja, drvi proti svojemu propadu. Dnevno prihajajo vesti o nevzdržnem stanju, na vseh koncih države pretijo revolucije od različnih nasprotnih smeri, pa to nevarno stanje se ne da izboljšati. Kot zadnje sredstvo ima še vlada opustitev pasivnega odpora proti Franciji v Poruhrju in pomirjenje z zmagovalci.

Le na ta način misli Stresemann, da se bo posrečilo zaježiti drvenje države v popolen gospodarski polom.

Vsled neizprososti, ki jo je pokazala Francija nasproti premaganemu sovražniku zlasti v Poruhrskem vprašanju, pač osamljeni Nemčiji ne preostane drugega, kakor da se uda na milost in nemilost. To je naposled uvidela vsa trezna Nemčija in stvar se je že razpravljala pri konferenci ministrskih predsednikov države. Na tej konferenci se je sklenilo, da se preneha s pasivnim odporom vsled notranjopolitičnih razlogov, osobito finančnih. Vladi se je naročilo, da se najde način obustavitve pasiv. odpora, ki bo dostojen časti nemškega naroda.

V Parizu je ta vest napravila ugoden utis, ker končno je nemška vlada pristala na bazo, ki jo je Francija stavila za pričetek direktnih pogajanj. Službeno pa še Franciji ni bilo objavljeno, da je Nemčija prenehala z odporom. Po pisanju nemških listov ho to sledilo v najkrajšem času, še v tem tednu in sicer potem proklamacije, ki bo dostavljena tudi okupatornim oblastem.

Nemčija mora na vsak način hiteti, da se pomiri s Francijo ter da začne z energičnim delom v državi. —

Drugače ji preti revolucija, ki bi jo popolnoma uničila. Na prevrat se pripravljajo monarhisti in komunisti.

Poslednjih se je najbolj bati, ker stoji baje za njimi boljševiska Rusija, ki jih hoče tudi direktno podpirati. Da obstoja zveza komunistov z Rusijo, se je izkazalo po pisanju nemških listov s tem, da so odkrili v Berlinu dvoje skladišč orožja, ki ste bili organizirani in oskrbovani po organih berlinskega ruskega poslaništva. V skladiščih se je nahajalo mnogo strojníc, bomb in pušk. Radi tega namerava podvzeti nemška vlada korake v Moskvi vkljub dementiranju ruskega berlinskega poslaništva, da ni v nikaki zvezi z nemškimi komunisti.

Dasi je nevarnost prevrata velika, vendar jo Stresemann upa paralizirati, ako Francija sprejme nemške predloge o obustavitvi pasivnega odpora, ki pa so v nekaterih točkah po izjavi francoskih listov za Francijo nesprejemljivi. Tako niso Francozi zadovoljni s predlogom, da se naj dovoli povratek izgnanim Nemcem v Poruhrje, onim pa, ki so bili obsojeni na zapor, od francoskih oblasti, da se izpuste. Ta pogoj je ena glavnih točk predloga in če ga Francija ne sprejme, bo položaj nemške vlade po izjavi kanclerja Stresemanna nevzdržljiv in on bo moral s kabinetom demisionirati. Na krmilo države bi potem baje prišel Noske, ki bi sestavil kabinet iz energičnih mož, da bi odstranili notranje težkoče. V pregovorih s Francijo bi pa novi kabinet obdržal Stresemannovo taktiko.

Francija bi s Stresemannovim padcem ničesar ne pridobila, ampak njegov umik bi bil signal za mobilizacijo vseh sil, ki delajo za razkosanje Nemčije. Najbolj vznemirljive vesti o tem prihajajo iz Porenja, ki zahteva že sedaj samostojnost v okviru nemške države in uvedbo lastnega denarja.

Skoro nevarnejše je še gibanje na Bavarskem, kjer desničarji pripravljajo monarhistični puč. Monarhistični manevri na Bavarskem delajo brigo celo francoskim listom, ki opozarjajo Nemčijo, da naj najprej napravi v lastni državi red, potem se le naj začne pregovore. Nemčiji pa zopet ni mogoče urediti notranji položaj pred pomirjenjem s Francijo, ker glavni vzrok današnjega napetega stanja in revolucionarnega gibanja je edino slab finančni in gospodarski položaj. Delavske mase, ki stradajo, so navdušene za diktaturo proletarijata, ker mislijo, da se bo potem stanje izboljšalo. Na vsak način bo morala francoska vlada pokazati vsaj nekaj popustljivosti, da ne požene Nemčije v revolucijo. To bi škodovalo sami Franciji, še bolj pa njenim zaveznikom, ker bi bilo s tem vprašanje reparacij, ki tvori važno činjenico v gospodarstvu zmagovitih držav, zelo dvomljivo.

Francoskemu slavloljublju je s kapitulacijo Nemčije zadoščeno in zadnji čas je že, da Francija preneha s trdoglavostjo, da ne uniči Nemčije.

V Rumuniji se še vedno vršijo aretacije po razkriti zaroti, katero so, kakor že poročano — hotele izvesti visoke vojaške osebnosti v nacionalističnem in antisemitskem pravcu. S tem seveda niso uničene široko raztegnjene vrste nasprotnikov in tudi upornikov proti vladajočemu režimu. Uprava je namreč silno koruptna in nasprotniki iz desne in leve so vedno odločnejši in tudi številnejši. Menda že ni več upravnega mesta, ki še ne bi bil kaj doprinesel k silni korupciji, zlorabam, nesposobnosti in neredu. Sedaj pišejo francoski listi, da se je rumunski poslanik v Parizu izkazal kot poverljiv državnega denarja. Rumunska vlada je namreč zahtevala od njega obračun in glede 65 milijonov lejev ni imel nobenih dokazil in podatkov o izdaji. Poslanika so odpoklicali in njegov naslednik bo menda bivši poslanik v Rusiji Diamandi.

Poljaki proti Ukrajincem in Nemcem. Notranje razmere poljske republike so težke in neurejene, a sedaj se bo pa situacija še poslabšala, ker je vlada začela po vzgledu in navodilih skrajnega šovinizma nasilno nastopati proti Ukrajincem in Nemcem. Komaj so končale parlamentarne počitnice, že zahteva varšavsko ministrstvo pravde, da izroči zbornica sodišču 15 ukrajinskih poslancev, češ, da so vršili med počitnicami protidržavno agitacijo. Nadalje se je končal v Zloczowu tudi komunistični proces, v katerem so obsojeni drakonično samo ukrajinski delavski voditelji in sicer trije na smrt, 12 pa na 5 do 10 let ječe. V Poznaniu hoče poljska vlada razpustiti tudi nemške kulturne organizacije pod obtožbo in pretvezo protidržavnega delovanja. Tako, narodnostne boje izzivajoče delo, delavski progromi, fašizem, monarhistična agitacija itd., kaže poljske notranje razmere v zelo slabi luči.

Polet Zeppelinovega zrakoplova iz Evrope v Ameriko. Ameriški listi prinašajo vest, da pripravlja mornariški oddelek ameriške vlade vse potrebno za prevoz velikega Zeppelina «Z. B. 3» iz Nemčije, iz mesta Friedrichshafen v mesto Lakehurst v državi New-Yersey. Zeppelin je bil zgrajen v Nemčiji od nemških strokovnjakov na račun Amerike, na pot pa se poda v začetku meseca novembra t. l. Zrakoplov bo letel preko Francije, Azorov, Bermudov do ameriške obale. Cela pot je dolga 4500 milj. Na progi leta bodo stražile ameriške bojne ladje, da bi bila v slučaju nesreče pomoč takoj pri roki. Zrakoplov bo vodila nemška posadka.

Politika Italije.

Temeljna deviza veliko-italijanske politike v drugi polovici 19. stoletja je zapopadena v tisti znani kratki rečenici: farà da se. Pokazalo se je, da Italijani nimajo moči za ustvaritev vseitalijanske države na politično združenem apeninskem polotoku. Ugodna politična konjunktura je bila, ki je Italijane združila; ne lastna

politika, milost tuje politike jim je dala današnjo italijansko veselo. Lahko pišejo italijanske zgodovinske knjige o letih 1859, 1866, 1870 ter 1915—18, kakor hočejo. Leta 1859 je rešila Italijane avstrijskega maščevanja samo francoska armada z zmagama pri Magenti in Solferinu. Italiji je padla po curiškem miru Lombardija v naročje kljub vojaški manjvrednosti. Leta 1866 so bili zopet tepeni; rešili so jih Nemci, ki so jim priskrbeli v dunajskem miru Venecijo. In ako bi ne zapustile na Napolenovo povelje leta 1870 francoske čete Rima, bi si Italijani še danes ne upali dvigniti orožja proti hrabrim francoskim bojnikom, da bi se polastili Rima. V svetovni vojni smo sami bili priča laškim junaštvom: niti ene zmage niso imeli izkazovati! In vendar so kakor barbari postopali z našimi ujetniki po laških taboriščih ter kot zmagovalci (!) zasedli slovenske zemlje. In to je moč historičnih dejstev.

Italija je v svoji zunanji politiki zadnjih desetletij vedno in vedno iskala prijateljev, ki bi ji pomagali. Jedro vsem njihovim prizadevanjem, da izrabijo prijatelja, je bilo: poiskati takšnega pomočnika, ki je kolikor mogoče daleč in tam, kjer ne more biti govora o interesnih kolizijah, graničnih sporih itd. Tako si imamo razlagati prijateljstvo Italije osobito z Nemčijo. Celó z Rusijo je sklepala laška diplomatska grandeca tajne pogodbe in to v času, ko je že bila sklenjena trozveza med Nemčijo, Avstrijo ter Italijo (1882, oz. 1887). S Francijo ni bilo nikdar ožjih prijateljskih stikov (rivaliteta v Sredozemskem morju). Ako pa je obstojala kakšna politična zveza med obema, potem je bila to samo posledica realnega smisla, ki ga Italijani izkazujejo v precejšnji meri.

In kolonijalna politika Italije? Sami neuspehi. — Vtis, ki ga je zapustil fiasko italijanske politike v Abesiniji (leta 1885, oziroma 1896), naj bi zabrisal drug eksperiment. Zavistna laška diplomacija ni mogla mirno gledati protektorata Francije nad Marokom (1911), na kar je pristala celo Nemčija, dedna sovražnica Francije; ni mogla prenesti, da je leta 1912 sklenila Francija pogodbo z maroškim sultanom, po kateri je pripadla gotova cona Španiji (ne Italiji!) in ki daje mestu Tanger izjemno stališče. Že ko se je leta 1908 izvršila aneksija Bosne in Hercegovine po Avstriji, se je Italija na tiho približala Franciji, Španiji ter Rusiji (kljub rivaliteti s Francijo!), da pripravi teren za razširjenje svoje teritorialne oblasti. Dne 5. novembra 1911 je izšel aneksijski dekret za Tripolis ter Cyrenaiko. In kakšno je danes faktično stanje Italijanov v Tripolisu? Svojo moč uveljavljajo samo v obrežnih predelih, v notranjost ne bodo nikdar mogli prodreti.

Preteklost dokazuje vojaško inferiornost naših sedov. Sedanjost pa govori, da je italijanska moč samo videz; samo gospodarska moč namreč more biti sigurna garancija faktične politične moči ter s tem najtesnejše spojena gospodarska nezavisnost.

Nočemo se zaustavljati ob ugotavljanju italijanske revščine pod in nad zemljo, italijanskih dolgov (osebno Angliji!) itd. Osebito eno vprašanje je, čigar pečenost goni današnje italijanske mogotce v nevarne eksperimente (zasedba Reke itd.); to je izseljeniško vprašanje. Kam z ljudmi, ki jih ne more prehraniti rodna zemlja in ki jih vsa mizerijoznost notranje politike (ogromni davki, redukcija uradništva itd.) žene v obup in anarhijo?

Izseljenišvo je postalo v Italiji problem. Saj je bilo italijansko zunanje ministrstvo prisiljeno, da se potom generalnega izseljeniškega komisarijata informira o stanju, ki ga beleži svetovni trg v različnih državah. Res je, da muči ta problem še nekatere druge države, toda Italija kotaka v vrsti teh držav kot prva naprej in nujnost razmer je od njenih «prvih sinov» zahtevala, da se sistematično baviyo s tem vprašanjem. Število izseljencev je po preobratu naraščalo v tolikem obsegu, da je skoro doseglo predvojno izseljeniško stanje (letno 562.000). Vendar izkazuje leto 1922 kljub momentanemu padcu leta 1921, zopet porast. V tem letu (1922) znaša namreč število izseljencev 260.000. Kljub svoji višini pa ne more to število označevati faktične revščine, ki spričo ogromne nezaposlenosti davi naše sosedo v obliki izseljeniškega vprašanja.

To število bi gotovo narastlo do predvojne višine, ko bi ne bilo drugih vzrokov, ki onemogočajo italijanskemu življu porast izseljeniškega toka. Le malo je namreč danes držav, kamor je usmerjen tok laškega izseljenišva. In celo nekatere od teh (Zedinjene države, Kanada, Švica ter Anglija) so zakonodajnim potom omejile doseljevanje tujega življa. Vsaka misel na izselitev v Nemčijo, Avstrijo, Ogrsko ter Rumunijo je spričo neugodnosti življenjskih, kakor valutarnih razmer izključena. In ali ne zahtevamo od Italijana preveč, ako bi mu pokazali v Rusijo ter Malo Azijo, kjer so razmere neurejene ter zamegličene? V Braziliji dajejo zopet misliti finančne, sanitarne ter moralne razmere, ki krčijo število delavcev, zaposlenih v plantajah kave. In celo Francija, ki je ob svojem obnovitvenem delu v porušeni pokrajini veliko obetala, ni zadostila pričakovanju.

Italija je že takoj leta 1919 začela misliti, kako pospešiti izseljevanje. Tako je sklenila vse polno izselitvenih ter delovnih pogodb (s Francijo, Argentino, Luxemburgom, Švico, Čehoslovaško ter Brazilijo). A kaj pomagajo pogodbe, če se vsi italijanski načrti razdrobe ob krutosti realnih razmer? In tudi privatno podjetje (l'istituto nazionale per la colonizzazione e le imprese di lavori all'estero), ki je bilo od raznih finančnih zavodov ustanovljeno z namenom, da pomagajo pri reševanju ter proučevanju izselitvenega ter kolonizacijskega problema, je bilo radi pomanjkanja denarnih sredstev ter svetovnega gospodarskega položaja obsojeno v neuspeh.

Italija trpi ob notranji krizi, to je dejstvo. Zato je treba ustvarjati albansko, krfsko, reško, zadrsko vprašanje itd., zato je treba teatraličnih gest, da ploska in se raduje vročkovna publika; zato je treba dvojnega militarizma (redna vojska in milica!), da se brezposelnih ob zmagoslavjih pohodih vsaj preskrbe z obleko ter hrano ter da ostanejo zvesti sinovi «velike ter močne» domovine. Sedaj so se vgnezdili v Reki, da se vsaj malo odpomore izseljeniškemu vprašanju. Kaj bo, ko se bodo dovršila obnovitvena dela na Goriškem in ko bo prišlo na tisoče laških delavcev ob zaslužek?! Zato je treba pomagati reakcionarni vladi na Bolgarskem ter ščuvati Bolgara zoper državo Srbov, Hrvatov in Slovencev zaradi Macedonije, ki bi bila seveda ugodna pokrajina za italijansko kolonizacijo. Tu je iskati vzroka italijanskim nakanam proti naši državi ter temu, da je moral paсти Stambolijski vsled svojega vsejugoslovansko-federativnega programa.

To so dokumenti italijanske slabosti, ki se ne dajo zabrisati s svečanimi paradami, ali s politiko «farà da se». Reka ne sme biti laška, ker bi to pomenilo samo nadaljevanje dosedanjega boja zoper našo državo, ki je v svojem jedru za Italijo boj za biti in ne biti. To ni pretiravanje, ampak samo hladna ugotovitev; saj ne more dolgo trajati do tega, ko bo kljub «italijanski Reki» gospodarska slabost Italije povzročila padec političnega prestiža; saj se Trst bori že pet let za svoje zaledje in saj mora ostati ta boj spričo valutarnih razmer Avstrije, Ogerske in Poljske brez uspeha. Madžarska Reka je mogla uspevati samo posredstvom umetnih malsinacij; italijanska Reka pa je obsojena na smrt.

Beleške.

Upravljati in ne vladati. O teh dveh pojmi piše z ozirom na naše razmere zagrebški «Morgen» sledeče: Upravljati in vladati ni eno in isto. Ta dva pojma po so pri nas takoj po preobratu popolnoma zmešali in o kaki upravi pri nas danes ni niti govora več. Razne politične stranke so natirale na polje uprave samo zmedo. Vsako upravno vprašanje se je siloma preneslo na politično polje. Vsakega uradnika, četudi je bil še tako politično nepristranski strokovnjak, so najprej skrbno preiskali ter pretipali v političnem oziru in četudi je zagotavljal, da se bo ogibal politike. Na drugi strani pa so zopet postali uradniki ljudje, ki so bili za službo popolnoma nesposobni. Sedaj pa, ko so začeli nekako nasilnim potom uvajati centralizem v upravo, so vsilili upravi potom vedno novih naredb tako zmedo, da se v njej nikdo več ne orientira. Vsak državljani si pri nas dobro premisli, predno stopi h kakemu uradu. Cela naša uprava je preveč politično zastrupljena in radi tega bolna na vseh koncih in krajih.

Koliko smo vredni v očeh Evrope? Zagrebški list «Morgen» piše: Jugoslavija je vredna v očeh Evrope toliko, kolikor je Evropa v neprestanem strahu, da vržemo gorečo iskro v polni sod smodnika; sicer pa mora naša diplomacija beležiti same neuspehe in sploh ni zmožna, da bi povzdignila našo državo do kakega ugleda in vpliva v Evropi. Vsa najvažnejša vprašanja, ki se tičejo naše države, se rešujejo, ker ni več caristične Rusije v — Parizu ali kje drugje.

Likvidacija in redukcija. Kakor znano, je že začela vlada z likvidacijo pokrajinskih uprav v Sarajevu in Splitu. Radikali so bili prepričani, da bodo lahko reducirali pred likvidacijo vsaj polovico uradništva — seveda katoliške Hrvate in muslimane. Je pa tudi čisto logično, da bi se morala pred likvidacijo izvršiti redukcija uradništva. A ravno v tem računu se je vladna gospoda bridko zmotila, ker se je v praksi, namreč pri izvršitvi likvidacije izkazalo čisto drugače. Tako n. pr. ne more likvidirati odsek za poljedelstvo pri sarajevski pokrajinski upravi tako dolgo ne, dokler ne dobi poleg dosedanjih še 80 novih uradnikov, ki so potrebni, da vodijo poljedelske urade po županijah, ko bo Bosna razparcelirana. Načelnik sarajevskega poljedelskega odseka je že odpotoval v Beograd, da sporoči to vest vladni. Slični slučaj je tudi pri odseku za socialno politiko. V slučaju likvidacije, to je razdelitve poslov na županije bi bilo potrebno za ta oddelek poleg dosedanjih uradnikov še 22 novih in sicer 19 konceptnih in 3 administrativne. In tako je pri vseh odsekih. Nekatere odseke, kakor n. pr. prosvetnega, za trgovino in obrt, delegacije ministrstva financ, niso smeli niti likvidirati, ker nimajo za likvidacijo na razpolago dovolj uradništva in to najmanj konceptnega. Pomanjkanje uradništva hočejo rešiti v Bosni po receptu nekega srbijanskega pukovnika, ki je rekel: «Pa Boga vam, kaj je treba nekacih učenih ljudi, da pišejo tukaj pri vladi. Dovolj je, ako se vrže v ta uradniški aparat nekaj pisarjev. Mi smo delali vedno tako v Srbiji. Zadostuje, ako je doživel otrok eno ali dve leti osnovne šole in da zna pisati, pa je vse dobro.»

Kako se kupuje vojni material v Franciji. Ko so penzionirali poveljnika celokupne naše aviatike generala Uzelaca, se je o povodu te upokojitve mnogo u-gibalo po listih ter se tudi trdilo, da je šel v penzijo radi tega, ker je pri nakupovanju vojnega materiala za našo državo preveč gledal na naše in ne na francoske koristi. Vojno ministrstvo ga je poslalo v Francijo, da nakupi aeroplane na račun obljubljenega posojila od 300 milijonov frankov. General si je v to svrhu gledal že več francoskih tovarn, ko ga pokliče francoski polkovnik de Rosier, šef oddelka za oddajo francoskega vojnega materiala Jugoslaviji. Francoski polkovnik je grajal, da si general brez njegove vednosti ogleduje tovarne in ko je general začel razlagati, da dela to radi tega, ker hoče nabaviti samo izbrane stvari,

je dobil nervozen odgovor: «To je pa zabranjeno, gospod general, kupiti smete samo pri onih tvrdkah, katere mi odredimo!» — General se je radi tega pritožil pri našem poslaniku v Parizu in vrnil potem domov. Lahko si mislimo, kako se bo še kupovalo, ko enkrat dobimo tistih 300 milijonov frankov na papirju.

Dnevne novice.

Konec Puceljeve vinoizvozne pogodbe s Čehoslovasko. Gospod bivši minister Pucelj se je v svojem dostojanstvu kot poljedelski minister večkrat «proslavil» s sklepanjem raznih pogodb, ki so pa izpadle vse na škodo naše države. Med drugimi Puceljevimi nesrečnimi pogodbami je našim vinogradnikom dobro znana ona glede izvoza naših vin na Češko in uvoza češkega piva k nam. Pri tej pogodbi, ki pa se hvala Bogu ni izvajala, bi nas bili Čehi pošteno nabrisali. In ta pogodba je bila po Puceljevo tako brihtno sklenjena, da so njeno budalost uvideli celo sedanji vladinovi radikali. Letos namreč poteče prvi rok za zopetno obnovev te famozne pogodbe, a vlada izjavlja, da je nikakor ne bo podaljšala in obnovila, ker bi bila ta Puceljeva pogodba le v škodo državi. Koliko je bobnal «Kmet. list» o koristi in ženijalnosti te mesarske pogodbe, a se niti izvajala ni in sedaj so jo radikali zavrgli, ker bi bila celo po srbijskih pojmi v preveliko državno škodo. Pucelj se je kot izučen mesar bolje razumel na nemško živino in na slavonske prašiče kot pa na slovensko vino. Človek pač ni za vse in tako tudi za svoj mesarski žep brihtni g. Pucelj ne.

«Svilena» ministrska afera. Kake razmere in odnošaji vladajo v radikalskem klubu med ministri in poslanci, nam prav dobro kaže nastop radikalnega poslanca proti ministru trgovine. Radikalni poslanec Tadija Pantovič je izjavil sotrudniku beograjske «Pravde» dobesedno ter ga pooblastil, da vse njegove besede spravi tudi v javnost: «Večjega bedaka in večjega lopova še ni bilo na ministrskih foteljih, odkar se je v enega izmed njih vsedel Kojič.» Kojič je kot minister trgovine po zatrevanju poslanca Pantoviča oškodoval državo za nekoliko stotisoč švicarskih frankov na sledeči način: Država je hotela prodati večjo količino svile in je to tudi razpisala. Kot kupec se je ponudil tudi neki Švicar, a ker njegova ponudba ni bila najboljša, je minister Kojič prekinil prodajni razpis ter svilo prepustil švicarskemu kupcu, četudi so bile za 6 švicarskih frankov za kg višje kupne ponudbe.

Nov odsek pri trgovinskem ministrstvu. Pri ministrstvu za trgovino so osnovali nov odsek, ki se bo bavil z zasledovanjem cen vseh onih predmetov, ki se izvozijo in uvozijo. Ta odsek bo dajal glede kretanja cen veletrgovcem natančne informacije.

Smrtna kosa v Št. Petru pri Mariboru. Dne 25. t. m. je bil pokopan v Št. Petru pri Mariboru 74 letni, obče spoštovani posestnik Mihael Vrabl. Rajni je bil dober katoličan ter zvest naš pristaš. Toda v nesrečno prizadeti rodbini smrt še ni praznovala. Na dan moževega pogreba je še umrla njegova žena, 64 letna Marija Vrabl. Blagima pokojnika naj sveti večna luč, prizadeti rodbini pa naše sožalje.

Nekaj iz gibanja podeželskih diletantov na Teharjih. Dne 16. in 23. sept. je priredilo teharsko Izobraž. društvo z osebitim sodelovanjem pevskega zbora Teharje igro «Teharski plemiči.» Občinstva je bilo oba krat, posebno prvič nabit polno. Prireditelj je bila zavoljo tega zanimiva, ker se je vršila na istem prostoru, kjer so se dogodki igre — po narodnem sporočilu — v resnici odigrali. Celoten vtis vpriporitve je bil čisto zadovoljiv, posebno drugič, ko je igralce minila nervoznost, ki se je prvič dne 16. sept. nekoliko opazala. Čeravno so tudi posamezni igralci rešili svoje uloge s precejšnjo gledališko rutino, vendar je vpriporitev bila naj bolj učinkovita v pestrih in slikovitih skupinah, kjer so posebno pozornost vzbudile domače, stare ženske narodne noše z že par stoletij starim srebrnimi pasovi, in pred vsem v polnodonečih zborih, ki so pokazali močen, izvežban pevski zbor. Vobče je prireditelj pokazala, da ia teharsko Izobraževalno društvo nadarjen material, ki se pa žalibog, kljub vsemu idealizmu, ki zna tudi kmetske kozolce spremeniti v čisto sprejemljive gledališke dvorane, ne bo mogel tako dolgo, dokler ne bode imel večjih društvenih prostorov, tako izpolniti, kakor bi se lahko.

Izgubil se je. Posestnikoma Antonu in Mariji Svenšek v Rabeljčljivasi št. 11 pri Ptujju je nenadoma izginil dne 22. sept. t. l. popoldne 14 let stari sin Martin Svenšek. Fant je srednje bolj male postave. Ko je izginil, je imel na sebi temnosice hlače, sivo suknjo brez telovnika, zelenkasti ponošeni klobuk in navadni kmečki predpasnik ter je bil bos. Kdor kaj ve o njem, naj naznani staršem ali občinskemu uradu Krčevina pri Ptujju.

Med vožnjo je bila ukradena v osebnem vlaku na progi Maribor—Zagreb dne 23. t. m. delavska knjiga, izdana od občine Grabonoš, okraj Ljutomer, z bankovcem 100 D in nekaj drobiža Martinu Hrašovec, slugi Hrvatske eskomptne banke, Zagreb, Ilica 3, Zagreb. Ako se hoče kdo s to knjigo izkazati, naj se ga javi na pristojnem mestu.

Historijska odkritja v Dalmaciji. Te dni so odkrili v okolici Splita dve starorimski znamenitosti in sicer kip boginje Cibe ter prekrasen mozaik, ki predstavlja Apolona. Zlasti kip Cibe, v kateri so stari Rimljani častili rodovitnost in plodnost zemlje, je zelo dobro ohranjen. Kip boginje so našli zunaj na polju, kar dokazuje, da je stalo njeno svetišče tamkaj sredi njiv, mozaik so pa odkrili v mestu pri kopanju vodnjaka.

Mozaik je krasil nekdanj hišo tajnika rimskega namestnika, ki pa je bila porušena.

Dviganje potopljenih parnikov iz Donave. Med vojno je Avstrija potopila pri napadu na Srbijo skoro vse srbske ladje na Donavi. Precej teh ladij je bilo že dvignjenih, popravljenih in danih v promet, pet pa jih še leži na donavskem dnu pri mestu Smederevo. Sedaj namerava po naročilu vlade omenjene ladje dvigniti tovarna vagonov v Beogradu ter jih popraviti, da bodo zopet sposobne za plovbo.

Nađ muslimanske džamije se že upajo. Muslimani so upravičeno ogorčeni, ker jim hočejo Srbi v Prištini iztrgati džamijo in jo pretvoriti v pravoslavno cerkev. Nađ 264 prisunskih Srbijancev je podpisalo tozadevno prošnjo na ministrstvo ver in v tej prosnji pravijo Srbijanci, da je bila ta prištinska džamija enkrat pravoslavna cerkev. Beograjsko časopisje priporoča verskemu ministru, da odvzame muslimanom to džamijo in jo vrne pravoslavnim vernikom.

Črnogorske gozdove prodajajo. Družba francoskih velekapitalistov je dospela v Črno goro, da pokupi gozdove, ki ležijo najbližje Skaderskem jezeru in se dajo v prevoznem oziru najlažje eksploatirati. Ta francoski konzorcij je že začel z nakupom v podgoričkem okraju. V podgoričkem okraju so se namreč osnovali posebni občinski odbori, ki dajejo Francozom glede nakupa potrebne informacije in tudi sklepajo kot zastopniki občin prodajne pogodbe.

Nekaj o vinski letini v Banatu, Slavoniji in v Dalmaciji. Iz Banata prihajajo poročila, da so tamkaj začeli s trgatvijo. Glede kvantitete bo letos po Banatu izpadla trgateg za eno tretjino slabše kot lanska, a kvalitativno pa bo boljša. Najslabši banatski mošt vsebuje 16 do 20 stopinj sladkorja, rdeči mošt pa celo 20 stop. Cene banatskemu moštu so se dvignile za 30 procentov. Na Hrvatskem in v Slavoniji pa je stališče vinogradnikov mnogo slabše kot v Banatu. Hrvatsko in slavonsko grozdje še sedaj ni zrelo. Boljša hrvatsko-slavonska vina so po 5—6 D. Po Dalmaciji je letos zelo malo vina in še to je že prodano za Trst. Dalmatinska vina se plačujejo po 5—6 D.

Obrestovane čekovne imovine. Poštna hranilnica v Beogradu ter poštni čekovni zavodi v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu bodo od 1. oktobra t. l. dalje obrestovali imovine na ček. računih z 2% (sedanja obrestna mera 1.8 odstot.).

Poštna čekovna služba se bo od 1. oktobra t. l. dalje vršila po predpisih novega pravilnika. Glavni smoter je pospešitev izvrševanja čekovnih vplačil in izplačil s tem, da se uvede neposredno občevanje poštne hranilnice v Beogradu ter poštinih čekovnih zavodov v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu z vsemi poštami v kraljevini. Dočim so na primer dosedaj prijavljale vse pošte v Sloveniji čekovna vplačila samo ček. zavodu v Ljubljani in je še le ta naznanjal vplačila na položnice drugih pošt. ček. zavodov tem zavodom, bo od označenega dne dalje vsaka pošta pošiljala položnice direktno tičnim zavodom, za katere so bile vplačane. Ravnotako bode v bodoče vsak zavod pošiljal čekovne nakaznice direktno na izplačevanje pošte in ne več potom posestirnega zavoda, v katerega področje spada pošta.

Poštna hranilnica (poštanska štedionica) v Beogradu začne poslovati dne 1. oktobra t. l. in sicer bode opravljala za enkrat le čekovni in virmanski promet. Poštno-hranilnično službo bo tudi nadalje še vršila v njenem dosedanjem področju (v Bosni in Hercegovini) poštna hranilnica v Sarajevu, ki vsled ustanovitve poštne hranilnice v Beogradu spremeni svoj naziv v «Poštni čekovni zavod v Sarajevu.»

Strokovna zveza rudarjev, skupina Hrastnik je prejela za časa stavke darila od naslednjih darovalcev za stavkajoče krščanske rudarje: Blaž Babič 100 dinarjev, Alojz Logar 100, Safošnik Jakob 50, Kmetska nakupovalna in prodajalna zadruga v Dolu pri Hrastniku 100, Peter Gorjup 50, Banton Karl 25, Itan Šentjurec 10, Fr. Straus 10, Draksler Peter 10, Rudolf Ribizel 10, Rudolf Nepret 5, Ivan Draksler 10, Jakopič 5, Franc Stritar 2, Maria Šoper 3.75, Jakob Dreksler 40, Neimenovan 10, Bratomil Stakovnik 20, Jakob Draksler 20, Neimenovan 10, Jos. Lončarič 50, Fr. Trop 10, Sortorij 30, Jakob Kaudolf 10, Šentjurec Teta II. 25, Kadivnilc 30, Šentjurec Peter I. 10, Novak Jakob 5, Štraus Josef 10, Koritnik Ignac 10, Mursel Martin 10, J. Roš 10, Šergan Miha 1.50, Golouh Alojz 1.50, Seršen Pavel 5, Podpečan 5, Marica Zupan 10, Lomnik Franc 10, Sakušek Fr. 5, Grešak A. 5, Orožen Franc 5, Jožef Seršen 2.75, Janez Javnišek 2, Povše Matija 1, Bostič Alojzij 5, Bostič Franciška 2.50, Jovan Neža 5, Caunar Vinko 3, Anton Vodlan 2.50, Kirn Franc 2.75, Peter Korale 10, Kandolf Jože 10, Ponrag Berušak 2, Jurij Hrastelj 5, Franc Gabrič 5, Martin Vrbnik 10, Ivan Žuraj 2.50, Kovač Franc 10, Franc Dernovšek 5, Franc Krillin 1.50, Mihael Zupan 10, Pust Rudolf 10, Karol Korber 2, Šmid Matej 5, Drogar Viktor 10, Neimenovan 2. Skupno se je nabralo 993 D 50 p. Vsem plemenitim darovalcem prirčna hvala.

Vestnik Prometne zveze.

Kaj hočejo dati železničarjem? V zakonodajnem odboru je bil dne 24. t. m. na dnevnem redu tudi novi zakonski predlog o železniškem osebju. Ta novi predlog je seveda hvalisal g. prometni minister dr. Jankovič, a stvarno mu je odgovoril na njegova piškava izvajanja član Jugoslov. kluba dr. Hohnjec. Pri novem železničarskem zakonu je pred vsem kritiziral reakcionarnost našega zakona v primeri z zakonom o železničarjih v drugih res kulturnih državah. Naši vrli železničarji so osobito v Sloveniji od prevrata sem vršili vestno in po-

žrtvovalno svojo dolžnost v blagor cele države. Prežeti narodnega duha so ravno slovenski železničarji obranili naši državi železniški material, ki je nepregledno velike vrednosti. Nikjer ni promet od prevrata do danes tako dobro in naravnost vzorno funkcioniral, kot ravno po Sloveniji, kjer so naši slovenski železničarji storili vse, da se je v prometnem oziru obdržal ugled naše države napram Avstriji in Madžarski na višku. Naši železničarji so skrbeli za ugled države kljub temu, da se ona doslej niti zmenila ni za njihove zahteve in koristi, ki pa niso nikdar presegale mej življenjske možnosti. Železničarji v Sloveniji so delali in se trudili pri obupno slabi plači v vednem upu, da bo vendar enkrat vlada uvidela njih skrajno slabi položaj in jim z gmotnim poboljškom priskočila na pomoč vsaj za polovico toliko kot oficirjem. A zgodilo se je pri novem zakonu o železničarskem osebju ravno nasprotno. Oficirjem so znatno, znatno zvišali plače, a za železničarje so ustvarili samo vojaško strašilo — mobilizacijo. In s to balkansko šibo — mobilizacijo priroma vsaka beograjska vlada, ako se oglosijo železničarji v svojem že davno obupnem stanju in zahtevajo vsak nekaj tega, kar dobivajo njihovi kolegi v drugih državah. Radi velike odgovornosti, ki jo nosijo železničarji, jim dajejo druge države 30odstotne doklade povrh plače, kar ne vleče noben drug uslužbenec ali uradnik. Naša država pa je tozadevno po balkansko kot po navadi zaostala za vsemi drugimi državami in pristala samo na 20procentno doklado prometnemu osebju. Pri nas velja pač samo eno načelo: oficirjem vse, drugim pa, kot n. pr. železničarjem, ki so v mirnih časih v mnogo večji življenjski nevarnosti kot častniki in nosijo tudi večjo odgovornost, pa samo drobtine in še te plesnjive, pač pa je za nje vedno pri roki bič vojaške discipline. Iz ravnokar navedenih vzrokov, ki jih je iznesel v zakonodajnem odboru poslanec dr. Hohnjec, je glasoval Jugoslov. klub proti od vlade predloženem zakonskem predlogu glede železničarjev.

Prometni minister je obljubi, da stopi dne 1. okt. t. l. v veljavo nova službena pragmatika za železničarje ter da bode s tem zboljššan ves gmotni položaj železničarjev. Obstoja pa vprašanje, če bo s tem zboljššan tudi gmotni položaj delavstva pri železnici. Lahko že danes odgovorimo, da ne. V načrtu nove pragmatike člen 14 stoji točka: Stalni in začasni delavci prejemajo dnevno plačo. Njihovi službeni odnošaji se bodo urediti s posebnim pravilnikom, katerega izda minister prometa po odobrenju ministrskega sveta. Mi pa smo mnenja, da minister tudi sedaj nima vezanih rok in bi lahko ugodil želji delavstva. — Tukaj se zopet jasno kaže, da je treba, nujno treba, da se vse delavstvo strne v močno organizacijo, ker le potom skupnega dela bo mogoče, izvojevati si naše pravice.

Kako je razdeljena službena pragmatika za železničarstvo. Poglavje II, člen 6, pravi takole: Osojbe državnih saobračajnih ustanova se deli: I. Stalni in začasni uslužbenci. II. Pripravniki vseh kategorij. III. Pisarniško pomožno osebje. IV. Osojbe pod ugovorom. V. Stalni in začasni delavci. Člen 14 istega poglavja, II. odstavek, pa se glasi: Za pomožno osebje se imenuje vso osebje, navedeno pod točkami III., IV. in V., člena 6, tega zakona. Za to osebje velja ta zakon le v toliko, koliko je posebej omenjeno. Tukaj je jasno povedano, kako rožnata je bodočnost ubogega železničarskega delavca. Prihodnjič priobčimo vse točke, ki se v pragmatiki naslanjajo tudi na delavstvo. Povemo pa že danes, da vsebujejo samo disciplino.

Podpisani izrekam tem potom prirčno zahvalo g. narodnemu poslancu Franju Žebotu in predsedniku Prometne zveze, tov. Francu Lajhu, za podporo, katero sta mi naklonila. Ravno tako se zahvaljujem vsem darovalcem, ki so se odzvali prošnji združenih železničarskih organizacij ter mi tako pomagali v tem obupnem položaju, ko sem brez kruha in službe na cesti. Bodi vsem najsrčnejša zahvala! — Anton Vivod, pom. delavce juž. žel. v Mariboru.

Sožalje. Pred kratkim je umrla žena člana Prometne zveze Ivana Petz v Št. Ilju. Težko prizadetemu tovarišu-očetu naše odkrito sožalje! — Prometna zveza, Maribor.

Odborov sestanek Prometne zveze Št. Ilj se je vršil dne 20. t. m. Sestanka se je udeležil tov. predsednik Fr. Lajh iz Maribora ter se je razpravljalo o bodočem internem delu v organizaciji. Tov. Lajh je ob tej priliki izročil tov. članu Ivanu Petz lepo svoto kot podporo, katere se je nabrala med mariborskimi člani in prijatelji z namenom, da se mu nekoliko olajša težko stanje, v katerem se nahaja vsled smrti žene, ki mu je zapustila tri nepreskrbljene otroke. Vsi člani Prom. zveze v Št. Ilju izrekajo v imenu svojega prizadetega tovariša predsedniku Lajhu za njegov trud in vsem darovalcem za naklonjeno pomoč iskreno zahvalo!

15letnica mariborskega Orla.

SPORED

proslave petnajstletnice ustanovitve Orla v Mariboru in blagoslovitve odsekovskega prapora

je predviden sledeče:

Sobota, dne 6. oktobra: 16.45 do 17.45: promenadni koncert salezijanske godbe iz Mladinskega doma v Ljubljani, ki sodeluje pri vseh točkah sporeda.

18.30: bakljada in mirozov po mestnih ulicah, podoknica prevzv. g. knezoškofu dr. A. Karlinu, mirozovni koncert botri ge. Milki Pihlar pred palačo Zadržne gospodarske banke, Aleksandrova cesta. Sodeluje tudi godba Katoliške omladine v Mariboru.

Nedelja, dne 7. oktobra: 6: orlovska budnica.

9: odhod v slavnostnem sprevedu v stolno cerkev z dvorišča Götzove dvorane, kjer se zbirajo udeleženci od 8. do 9.

9.30: blagoslovitev odsekovega prapora, 9.45: slavnostna pridiga, 10.15: sv. maša (izvrši premil. gospod knezoškof dr. Andrej Karlin).

11: odhod v sprevedu v palačo Zadružne gospodarske banke, Aleksandrova cesta, kjer je v veliki dvorani ob 11.15: manifestacijsko zborovanje. Govorita predsednik Jugoslovanske orlovske zveze dr. Vendelin Megler in predsednik Orlovske podzveze dr. Jože Basaj; pozdravi raznih zastopnikov.

14.30: poklonitev spominu rajnih bratov-članov na grobu dr. Karla Verstovskega, Pobrežje.

17.30: slavnostna telovadna akademija v veliki Götzovi dvorani, kjer nastopi mednarodna tekmovalna in vzorna vrsta OP v Ljubljani.

20—24: družabni večer v vseh prostorih Götzove dvorane.

Proslava se vrši ob vsakem vremenu; ob močnejšem dežju pa si prilašča odsekovni odbor pravico, da spored spremeni, v kolikor je le-ta predviden na prostem.

Predprodaja vstopnic se je že pričela in sicer pri ge. Pavli Svetek, tobačni trafiki, Gosposka ulica 32 in v prodajalni Tiskarne sv. Cirila, Koroška cesta 5. Sedeži za telovadno akademijo in družabni večer skupno so po 25 D, 15, 10 in 8 D, stojišča po 5 D, dijaška in vojaška stojišča z izkaznico po 3 D. Vsak si naj preskrbi vstopnico pravočasno, prostorov se ne bo rezerviralo.

Izkaznice za polovično vožnjo bodo doposlane zunanjim udeležnikom gotovo pravočasno, ne skrbite za to. Skrbite pa za čim večjo udeležbo.

Udeležbo, za prenočišča in obede, kakor za vstopnice je zadnji čas, da prijavijo orlovski odseki in orliški krožki. Prijaviti se morajo tudi posamezniki, ki žele izkaznice za polovično vožnjo in se mislijo udeležiti slavlja.

Slavnostna orlovska številka «Straže» bo izšla v petek, dne 5. oktobra t. l. Opozarjamo že sedaj na njeno aktualno vsebino.

Naše somišljenike v Mariboru prosimo še enkrat, da blagovolijo za goste od drugod dati na razpolago prenočišča ter ista prijaviti pri g. Alojzu Rezmanu, Slomškov trg 20-I.

Iz Maribora.

Glasbena Matica v št. Ilju. V kroniki pevskega zbora Glasbene Matice je popisan nov list, kjer čitamo o krasnem izletu pevskega zbora v št. Ilj. Udeležili so se ga skoro vsi pevci in pevke, pa tudi dosti Mariborčanov jih je spremljalo. Št. Iljčanom velja prvi poklon, da so pevske zbor sprejeli res prijazno in gostoljubno. Pričakovano je slavolok, pod njim pa župan gospod Thaler, učiteljstvo s šolsko mladino in mnogo drugih domačinov. Gospod župan je prvi pozdravil pevske zbor, učenka ljudske šole je pa izrazila veselje nad prihodom pevcev in pevk in jim zato podarila šopek cvetja. Zagrmeli so topiči in raz okenj se je vsipalo cvetje na pevce. Velik veseljski prostor je bil ves poln, vse pomešano domačinov in izletnikov. Pevski zbor je pod vodstvom zborovodnj ravno. Topiča zapel več narodnih, pa tudi nekaj umetnih pesmi. Mogočno je zazvenela pesem, ki je privabljala vedno več poslušalcev. Pevcem se je poznalo, da radi pojo, saj so pa tudi imeli komu, kajti bilo je onih, ki so prišli poslušat polna cesta in dvorišče. Več samozvesti, več zaupanja v lastno moč, več vere v lepoto našega jezika, naših krajev, tako so klicali govorniki, med njimi posebno vznemeno domači župnik g. Vračko. Prav ta popoldne se je v št. Ilju zbralo obmejno učiteljstvo, da mu odposlanec CM družbe da smernice za uspešno delo v smislu družbenih idej. Kot tak je tudi on pozdravil št. Iljčane. Predsednik pevskega zbora gospod Arnuš, je tudi spregovoril, naj dobro ljudstvo spoštuje svoj rod, samega sebe, da s ponosom poreče vsak: Slovenec sem! Še nekaj pesmi je zadonelo v mrak, nato pa se je razvila pristrčna zabava, za katero so se št. Iljčani res potrudili. Vsa čast jim! Nad vse zadovoljni, so se vračali pevci in pevke iz št. Ilja. Gostoljubnim, ljubeznivim št. Iljčanom iskrena hvala. Škoda pa je, da tako ljube goste kot so Matičarji, spremljajo tudi nerazsodni elementi iz mesta na deželo in da je imel tudi ta prekrasni izlet mučen incident na kolo-dvoru, kjer so neki preveč razgreti in nerazsodni ljudje brez vsakega povoda trčili ob par fantov.

Mariborska radikalija na delu. Mariborska radikalija slabo napreduje, ker beograjski radikali ne dajo denarja in ker na suhi radikalni program, ki je posut s praznimi obljubami, pa se nikdo več ne noče vvesti. Kar se je preselilo od naprednjakov k radikalom, je to storilo pred volitvami, ko je še bilo dovolj upanja na Pašičeve pare, a sedaj so ti prestopi iz naprednjaštva v radikalijo bolj redki. Mariborska radikalija se je spravila zadnje dni nad najrevnejše med revnimi — na železniško uradništvo pri kontroli dohodkov. Tukaj se agitira za prestop v radikale in vsiljujejo se «Jutranje novosti». Ubogo uradništvo kima in kima tem radikalnim agitatorjem, a očitnih radikalnih konvertoev je malo. Gospodje radikali, s suho radikalijo brez par tudi pri železniških uradnikih ne boste nič dosegli.

Srebrna poroka. V soboto, dne 29. t. m. obhajata srebrno poroko Ivan in Franciška Cernošek, posestnika iz Krčevine. Čislane mu paru obilo sreče!

Tatvina. Policijski komisariat razglašja: V času od 13. do 26. avgusta 1923 je izginila mesarju Francu

Krajnc odnosno njegovi ženi Alojziji Krajnc pri Sv. Rupertu v Slov. gor. sledeča zlatnina in sicer: 1 zlata ženska ura z graviranimi cveticami na pokrovih, ena zlata tanka do 50 cm dolga verižica, ena zlata zapestnica za uro katera se da raztegniti, en zlatnik po 10 K, 1 zlati moški prstan s štirioglatim modrim kamnom in 3 srebrnjaki po 5 kron. Skupna škoda znaša nad 20.000 kron. Sviri se pred nakupom in prosi se za takojšnje obvestilo za slučaj ponudbe teh predmetov.

Vinska trgatev Jugoslov. strokovne zveze. Predpriprave za isto so v polnem teku. Tatom grozdja je preskrbljen obilen plen. Krasti ne bo prepovedano, samo vloviti se ne sme pustiti. Tudi za ameriški zapor je poskrbljeno. Vsak, kdor se hoče orestiti vsakdanjih skrbi, naj pride na to prireditve. Na svidenje torej v nedeljo, dne 30. t. m. pri Gambrinu.

«Maks v škripeih» — odgođen. Vsled raznih ovir se predstava burke «Maks v škripeih» ne vrši v soboto, dne 29. t. m., temveč prihodnjo sredo, to je dne 3. okt., ob 20. uri v Lekarniški ulici. Ljudski oder bo v tej sploh večkrat prirejal tudi predstave med tednom, da tako nudi vsem slojem priliko za poset predstav. Na to prvo medtedensko predstavo posebej opozarjamo!

Hvalevreden pojav. Na državni gimnaziji v Mariboru je letos 527 dijakov. Od prevrata sem je to najvišja številka, ki jo je dosegel ta zavod glede učencev. Treba pa tudi poudariti, da se je vpisalo letos na ta zavod lepo število dijakov iz dežele, priprostih kmetskih fantov, katerih je do letos ravno ta zavod premalo obiskovalo. Na marib. gimnaziji je bilo navadno 450 do 480 učencev, le redkokedaj tudi v staroavstrijskih časih kaj več.

Dijaška kuhinja v Mariboru je dovolila letos 82 dijakom obed, dijaška večerja pa 68 dijakom toplo večerjo.

Fantovski večer Orlovskega odseka v Mariboru je v ponedeljek, dne 1. oktobra 1923, ob pol 8. uri zvečer v Lekarniški ulici 6. Pridite vsi! — Tajnik.

Pevska vaja za akademijo je danes, dne 28. t. m., ob 7. uri zvečer v Vetrinjskem dvoru. — Tajnik.

Stenografski tečaj na državni trgovski šoli v Mariboru prične 1. oktobra. Prijavitelci se zberijo v vrhu ugotovitve učnih ur ob 18. uri v I.b razredu (vhod Razlagova ulica 26, I. nadstropje). Prijave se sprejema ravnateljstvo dnevno od 11. do 12. ure.

Tombola Udruženja invalidov se vrši dne 7. oktobra ob 14. uri na Glavnem trgu. Cenjeno občinstvo se naproša, da prispeva k tej tomboli z dobitki, katere sprejema tajnica ga. Maček, Aleksandrova cesta št. 9 (tobakarna) ter z nakupom srečk; ker je čisti dobiček namenjen fondu za podporo ubožcem, navezanim na direktne državne prispevke, upa odbor, da se bode cenj. občinstvo pokazalo radodarnim ter pomoglo do najlepšega uspeha. Udruženje vojnih invalidov, Maribor.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

54

Za Armanda se ni več bala. Percy je šel, da mu pomaga, in popolnoma je zaupala v njegovo moč in v njegov vpliv. Sama sebi se je čudila, da ga je sploh kedaj mogla imeti za beba. Saj je bilo njegovo trapasto obnašanje le krinka, pod njo je skrival krvavečo rano, ki jo je zadajala njegovi ljubezni, njegovemu zaupanju. Ljubil jo je, še vedno jo je strastno ljubil, pa v svojem ponosu ji tega ni hotel pokazati, zato si je nadel krinko — beba.

In sedaj bo vse dobro. Strla bo svoj ponos, ponižala se bo pred njim, vse mu bo povedala, brezpogojno mu bo zaupala —. In tišči srečni dnevi se bodo vrnili, ki sta jih uživala v Parizu in se sprehajala po gozdih. Ko sta malo govorila, — Percy je bil vedno molčeč človek — ko pa je čutila, da bo na tem močnem, ljubečem srcu našla zavetje in mir in vso srečo —.

In čimbolj je premišljevala dogodke pretečene noči, tem manj se je bala Chauvelina. Zgrešil je «Dušico».

ni bilo dvoma. Saj sta ji oba, kabinetni minister in Chauvelin, pravila, da nikogar ni bilo v obednici, nikogar, razen Chauvelina in Percyja, — da, Percyja! Da mu ni omenila tega, — škoda, pozabila je —. Kakorkoli najsi je bilo, ni se bala več, da bi neznani, ljubljeni junak padel Chauvelinu v pest.

Armand seve je še vedno bil v nevarnosti. Pa Percy ji je dal častno besedo, da ga bo rešil, in čudno, ko je odhajal, se je čutila tako mirno in varno, niti na misel ji ni prišlo, da bi takemu možu — izpodletelo. Ko bo Armand spet na Angleškem, ga ne bo pustila več na Francosko.

Srečno in pomirjeno se je čutila, zastrla je okna, legla in koj zaspala, mirna in potolažena kakor otrok na materinih prsih.

XVII.

ZNAMENJE.

Pozno v predpoldnevu se je zbudila Margareta. — Spanec jo je pokrepčal. Sobarica ji je prinesla mleko in sadja in preprosti zajutrk ji je dobro teknil.

Goste, težke misli so se zbirale za njenim finim belim čelom, ko je molče obirala sladko grozdje. Ponajveč so hitele za visoko, ponosno postavo, ki jo je videla odhajati na neznano pot pred dobrimi petimi urami.

Sobarica ji je povedala novico, da se je Percyjev sluga vrnil s sultanom in da je njegov gospod ostal v Londonu. Sluga ji je pravil, je pripovedovala, da hoče gospod najbrž odpotovati z «Zoro.» Jezdil je v pristanišče, kjer je ležala na sidru, je govoril s svojim kapitanom in nato poslal konja in strežaja domov.

Margareta se je hudo vznemirila. Kam namerava odpotovati Percy na «Zori» —? Armandu hoče pomagati, je rekel. Seveda —! Saj ima povsod vplivne prijatelje. Morebiti potuje v Greenwich —. Ali pa —.

Ni hoteli nič več premišljevati. Saj bo kmalu vse zvedela od njega samega. Obljubil ji je, da se hitro vrne —. In ne bo pozabil —.

Dolg dan brezdelja je čakal Margareto. Suzana, njena ljuba sošolka, bo prišla na obisk. Z vso svojo prirojeno hudomušnostjo je sinoči vpričo waleškega princa prosila grofico Tournay, naj ji pošlje hčerko za par dni v Richmond. Kraljevski princ je glasno odobral načrt in obljubil, da tudi sam pride na vrtno veselico. Grofica si seve ni upala odreči, morala je privoliti.

Margareta se je zelo veselila Suzaninega obiska. Rada je imela svojo mlado prijateljico, ljubša ji je bila njena družina ko katerakoli druga. Skupno bodeta pohajkovali po krasnem parku ob reki in vzbujali spomine na srečna šolska leta.

Pa Suzane še ni bilo in Margareta se je dolgočasila. Ni vedela kaj početi. Zaenkrat je sklenila, da se pojde na vrt solnčiti.

Na hodniku vrh stopnic je obstala. Tamle na levo so bile moževe sobe, kamor zadnje mesece sploh ni prišla. Čisto na kraju hodnika je imel svojo knjižnico. Vedno je bila zaklenjena, kadar ga ni bilo doma. Percyjev osebni in zaupni strežaj Frank jo je imel na skrbi. Margareta se pravzaprav nikdar ni brigala zanjo in služinčadi je bil vstop prepovedan.

Kolikokrat je že dražila Percyja, kaj neki tako skrbno čuva v svoji knjižnici. Smejala se mu je in pravila, da zato menda noče nikomur pokazati sobe, ker bi sicer ljudje videli, kako malo «študiranja» je med njenimi štirimi stenami. Udoben usnjat naslonjač za dremavega, zaspanega gospoda Percyja, se je šalila, bo menda najodličnejše in najvažnejše pohištvo v tej «knjižnici».

(Dalje prihodnjič.)

ENKRAT

za vselej se Vam priporoča samo veletrgovina R. Stermecki, Celje, ako hočete res dobro in po ceni kupiti

ČEVLJE

ročno, domače delo, kakor tudi fine tvorniške, obleke za ženske, moške in otroke, perilo, klobuke, pletene jope, čepice in šale, kravate, rokavice, nogavice in sploh vso modno robo za dame in gospode. — Trgovci en gros-cene. 536

POSESTVO

vinogradom in sadonosnikom, 9% orolov, eno uro hoda od Maribora, v mali, prijazni vasi. Prej je bila tam usnjarna, katera se vsak čas lahko spravi v obrat. Possestvo s poslopjem, inventarjem in pridelki se ceno prodaja. Hipoteka lahko ostane. Vpraša se pri posestniku F. Pergler, Maribor, Mlinska ulica 44. 585

Dr. Matej Justin

ordinira vsak dan popoldne od 1.-3. in 5.-7. ure
Maribor, Tržaška cesta 26

OGLASJE REKLAME ZA

SVE SVIJEJSKE
OGLASNE ORGANE

PRIŠTEDNJA
VREMENA

POSILA
NOVCA

Publicitas
d. d.
ZAGREB
GUNDULIČEVA UL. 11
TELEFON 13-07

SINGER ŠIVALNI STROJI

Na celem svetu znani kot najboljši.
Podružnice in zastopstva v vseh mestih.
Centrala za državo SHS Zagreb, Maruličeva ul. 5, II. k.
Filialka: Maribor, Solška ulica šte. 2.

OBIJAVA.

Uljudno javljamo, da smo prevzeli po tvrdki P. Hochenegger i drugovi, ki se je razšla, »Tovornico pohištv in stavbeno mizarstvo«, Maribor, Koroška cesta 46, v lastno režijo ter da bomo vodili isto pod firmo: »Mariborska lesna industrija.« Prevzamemo vsa v stroko spadajoča dela, zagotavljajoč, v vsakem oziru najcenejšo in najvestnejšo postrežbo, kar nam bode lahko mogoče, ker razpolagamo s prvovrstnimi močmi.

Se priporočamo!

572 3-1

MARIBORSKA LESNA INDUSTRIJA,
parna žaga, tvornica lesnih izdelkov, stavbeno pohištvo.
Tel. int. 160. Brzjav: Agil.

Foto-atelje

Mirko Japelj, Maribor, Koroška cesta 1

se priporoča za fotografiranje portretov, družinskih slik in skupin, za povečave, industrijske posnetke. Odprto tudi v nedeljah od pol 9. do 12. in od pol 3. do 5. ure.

Sodar PICHLER

Františkanska ulica 11 (pri meroizkusnem uradu)
se priporoča za vsa dela sodarske stroke ter za vse vrste novih in starih sodov po najnižjih cenah. 976

Castna izjava.

Podpisani Andrej Kovačič, posestnik na Dobravi pri Ormožu, prekličem vse obdolžitve, katere sem izustil v gostilni Ane Majerič v Ljutomeru glede gospe Avguste Kuharič, babice v Ormožu, kot neresnične ter se njej zahvaljujem, da je odstopila od tožbe.

586

Andrej Kovačič.

Harmonij najsolidnejše konstrukcije, na 5 oktav in 4 registre, je na prodaj pri E. P. v Mariboru, Gospodarska ulica 58, I., desno. 584

Vsako množino divjega kostanja kupuje L. Krajnc, vrtnarja Olepševalnega društva Koroševa ulica 29.

Nepremočljivo blago za pekarine in pristni tirolski lodni se po nizki ceni prodajajo pri Franjo Majer-ju, Maribor, Glavni trg 9. 590

Prodajam hišo, primerno za eno družino, 1 oral posestva. ¼ ure od Celja ali 5 minut od postaje Petrovče. V stanovan je se kupec lahko takoj vseli. Interesenti naj vpošljejo svojo adresu pod »Hiša-Celje-Petrovče« na Aloma Company. 3-1

Zimsko perilo, barhenti za obleke, barhenti in flanela za zimsko perilo, velika izbira sukna, kamgarna, ševijota itd. za moške in ženske obleke, koce, odeje, slamnjače, itd. itd. Vse to kupiš ugodno v manufakturni trgovini Fr. Majer, Maribor, Glavni trg šte. 9. 591

„ITO“

najboljša

zobna krema

422 Dobi se povsod. 10-1

Jetika

Zdravnik dr. Pečnik

zdravi bolne na pljučih vsaki petek v St. Jurju ob juž. žel. Čitajte njegove tri knjige o jetiki, v vseh knjigarnah. 522

Širite „Stražo“!

Razglas.

Na parni žagi Kobi v Laznici, občina Bistrica pri Limbušu, se prodaja na javni dražbi dne 1. oktobra 1923 ob 9. uri predpoldne železni material: 15 komadov tračnic a 15 m (7436.11 kg) in sledeči drobni material: 20 komadov zaplatk, 3 komade manjših kololcev (Wechselstangen), 93 komadov podlag, 2 zaboja vijakov in drugih stvari. 578

Občinski urad Bistrica pri Limbušu.

TRGOVINA z mešanim blagom

v srodini Maribora z inventarjem in z zalogo blaga vred se takoj pod jako ugodnimi pogoji prodaja. Vprašati v pisarni dr. Frisca Juritscha, odvetnika v Mariboru, Aleksandrova cesta 12. 573 3-1

SPODNJEŠTAJERSKA LJUDSKA POŠOJILNICA

V MARIBORU, STOLNA ULICA šte. 6, reg. z. z. n. zav.

obrestuje od 1. avgusta 1923 navadne hranilne vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti, po

6%

Stalnejše vloge po dogovoru.

TISKARNA SV. CIRILA V MARIBORU

PRIPOROČA SLEDEČE MOLITVENIKE:

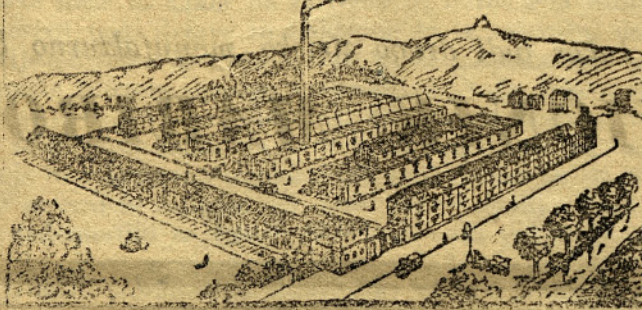
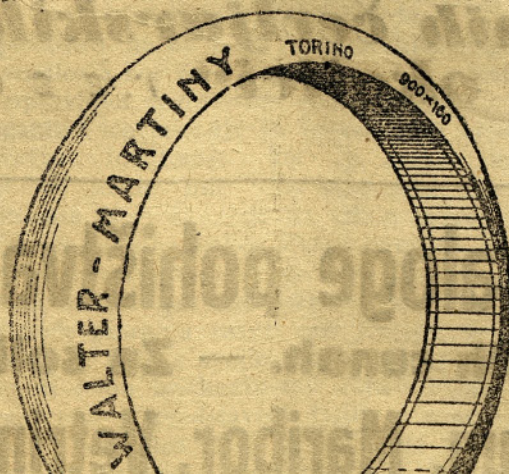
a) Za otroke

Kvišku srca po Din. 27, 36, 39 in 40.
Rajski glasovi po Din. 38, 50 in 52.
Prijatelj otroški po Din. 6.50 in 7.50.
Ključek nebeški po Din. 20, 30.
Angelj varih po Din. 11.

b) Za odrasle

Begomila po Din. 15, 22, 25.
Pobožni kristjan po Din. 12.
Celčena Marija po Din. 14, 48, 60.
Marija varhinja po Din. 10, 36.
Sv. Alojzij po Din. 15, 34.
Nebesa, naš dom po Din. 42.
Skrb za dušo po Din. 15, 22, 30.
Sv. ura (velike črke) Din. 12, 15, 36.
Mali duhovni zaklad (velike črke) Din. 12.
Marija Kraljica po Din. 42.
Venec pobožnih molitev po Din. 40.

Venec pobožnih pesmi Din. 15.
Sv. Pismo, Evangelji in Dejanja apostolov po Din. 10.
Kvišku srca! Pesmarica (zl. obr.) Din. 12.
Premišljevanja za celo leto I. in II. del, Din. 32.
Družba vednega čiščenja. 2 molitveni del, Din. 3.
Kratko navodilo za pobožnost M. R. Kraljice srca Din. 3.
Vir življenja Din. 18.
Duša popolna Din. 20.
Duša spokorna Din. 20.
Bog med nami Din. 12.
Večno življenje (rečena obr.) Din. 24.
(zlata obr.) Din. 22.
Slava Gospodu Din. 18.
Nebeška hrana I. in II. del Din. 15.
Priprava na smrt Din. 16.

„Svetla“ d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gospodarska ul. 20.

Telefon št. 133

Tovarniška zaloga polnogumijastih obrobov, pnevmatike in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, izdelov in vsakovrstnega auto-materijala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih obrobov.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20.

Mestni trg 25

ZAGREB

BEOGRAD

Solidna in točna postrežba — Cene brez konkurence!

PEKI POZORI!

DIAMALT

PEKI POZORI!

«DIAMALT» tvornice Hauser & Sobotka, Beč-Stadlau, je v predvojni kakovosti skozi 24 let najboljšo sredstvo v pekarskem obrtu. Varujte se pred drugimi potvorinami! Originalni Diamalt se dobi edino pri Glavnem zastopstvu za Jugoslavijo: Edvard Dužanec, Zagreb.

Podzastopstvo za mariborski okrog in mesto Maribor:

T. T. Matije Zieglerja nasl.

Miloš Oset, Maribor, Glavni trg.

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno manufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

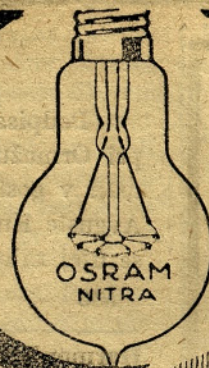
Perje za postelje!

TEČAJI ZA STROJEPISJE IN STENOGRAFIJO,
ZASEBNO UČILIŠČE LEGAT, MARIBOR,

(največja strokovna šola za stenotipijo v Jugoslaviji).

Začetek novih tečajev dne 1 oktobra 1923.

Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Legat,
Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100.

OSRAM
to znamko mora nositi žarnica

Kdo hoče
dobro luč
nesme
se bati
stroškov.

**OSRAM
NITRO**

Na drobno!

Na debelo!

Manufakturno blago

po najnižjih cenah pri tvrdki

IVAN KOS, CELJE,

Prešarnova ulica št. 17.

Na drobno!

Na debelo!

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle nakvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu.

Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Novosortirano zalogo obuval lastnega izdelka

priporoča

**Prodajalna „Združenih čevljarских mojstrov v Mariboru
in okolici“** r. z. z. o. z.

Vhod: Klub-Bar Velike kavarne.

Nizke cene.

Otvoritev nove zaloge pohištva lastnih izdelkov

po konkurenčnih cenah. — Za solidnost se jamči.

Prost ogled!

Šercer in drug, Maribor, Vetrinjska ulica 2.

Prost ogled!

Važno za vsacega!

Vseh vrst novo došlo angleško in češko sukno, kakor tudi drugo zimsko manufakturno blago, kupi vsak najbolje in najceneje pri tvrdki

MASTEK & KARNIČNIK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16

Bogata izbira!

Cene nizke!